

4

Vragenuur

Vragen van het lid Koolmees aan de minister van Financiën over het bericht dat Nederland de kopgroep in de eurozone heeft verlaten.

□

De heer **Koolmees** (D66):

Voorzitter. Nederland behoort niet meer tot de kopgroep in de eurozone. Afgelopen vrijdag kwam Citigroup met deze waarschuwing aan het adres van Nederland. Er worden vier redenen gegeven. De economische groei blijft achter bij de buurlanden, de financiële positie van Nederland is kwetsbaar, de Nederlandse huizenmarkt zit op slot en zelfs de financiële markten twijfelen aan de daadkracht van dit minderheidskabinet, zeker nu de gedoogconstructie met plakband aan elkaar hangt. Dit zijn verontrustende signalen. Wij zien de afgelopen dagen de verschillen in de rente tussen Nederland en Duitsland oplopen. Dat is een teken aan de wand. Het vertrouwen in Nederland moet snel worden hersteld met een geloofwaardig pakket aan hervormingen en bezuinigingen. Het Centraal Planbureau heeft vorige week bij de presentatie van het Centraal Economisch Plan aangegeven dat er nu echt hervormd moet worden op drie terreinen: op de pensioenleeftijd, op de arbeidsmarkt via het ontslagrecht en de WW en op de woningmarkt door helderheid te bieden over de hypotheek-renteaftrek.

Ik heb drie vragen aan de minister van Financiën. Ten eerste: hoe kijkt de minister tegen de analyse van Citigroup aan? Deelt hij de zorgen over Nederland? Ten tweede: is de minister het met D66 eens dat er nu snel ingrijpende en geloofwaardige maatregelen moeten worden genomen, zoals ook het CPB stelt? Ten derde: hoe beoordeelt de minister in dit licht het gebrekkige tempo dat nu in het Catshuis wordt gemaakt?

□

Minister **De Jager**:

Voorzitter. Het vertrouwen van de financiële markten is gewoon essentieel. Dat vind ik ook. Het rapport van Citigroup is te beschouwen als een soort oproep om serieus tot een geloofwaardig antwoord te komen op de verslechterde economische situatie in Nederland en op de slechter dan verwachte overheidsfinanciën. Ik vind het rapport dan ook een ruggensteun voor het kabinetsbeleid. De voorlopige cijfers van het Centraal Planbureau die hiervan een bevestiging waren, zijn op 1 maart uitgekomen. Direct daarna zijn de gesprekken in het Catshuis begonnen. Die boodschap nemen wij dus ook serieus. Over de onderhandelingen in het Catshuis zelf kan ik uiteraard niets zeggen.

Hoe kijk ik verder tegen die analyse aan? Ik zie haar als een serieuze oproep en in zoverre deel ik haar ook. Ik constateer wel dat er een paar opvallende tekortkomingen of zelfs fouten in staan. Citigroup bijvoorbeeld stelt dat de Nederlandse banken een groot beroep op ECB-financiering doen. Daarvoor baseren ze zich op het feit dat TARGET2 een groter saldo laat zien. Dat is echt een grote fout. Het is namelijk precies andersom. De Nederlandse banken doen nagenoeg geen beroep op ECB-financiering en

andere banken in de rest van Europa wel. Juist daardoor is die TARGET2-balans zo onevenwichtig. Dat punt heeft Citigroup later wel gecorrigeerd, maar de conclusies die daaruit volgden, heeft men niet gecorrigeerd.

Voorts stelt Citigroup dat Nederland niet langer tot de kernlanden van de euro behoort. Deze bank verwacht dan ook dat S&P Nederland in 2012 op een negatieve outlook zet. Dat is ook een opvallende slordigheid. Dat is namelijk al in januari door S&P gebeurd. Nederland staat inderdaad op een negatieve outlook, zoals overigens alle triple-A-landen in Europa, op Duitsland na. Dat betekent dus dat er tussen Duitsland en de andere triple-A-landen al een verschil in perceptie bestaat bij de ratingbureaus.

De heer **Koolmees** (D66):

Ik dank de minister voor de inhoudelijk beantwoording. Ik ben blij dat de minister van Financiën de analyse en het signaal dat daarvan uitgaat, serieus neemt. Dat stelt mij gerust. Het antwoord op de tweede en de derde vraag stelt mij natuurlijk teleur. Afgelopen week hebben wij steeds geduld moeten hebben, maar ondertussen zijn wij al aanbeland in de vierde week van de onderhandelingen en is er nog steeds geen witte rook. Er kan zelfs nog geen einddatum gemeld worden. Wanneer krijgen we eindelijk helderheid uit het Catshuis? Ik zal dit punt concreet maken. Wij hebben begrepen dat de minister van Financiën aansluit bij de onderhandelingen in het Catshuis, zodra er financiële knopen moeten worden doorgehakt. Is de minister al aangeschoven in het Catshuis? En wat wordt daar dan zijn inzet? Wil hij zich houden aan de Europese afspraken of is hij ook bereid om met minder akkoord te gaan?

Minister **De Jager**:

Ik heb het voordeel dat ik al bij de vorige spreker in de Kamer aanwezig was. Toen heb ik de fractievoorzitter van de heer Koolmees eenzelfde soort debat met de minister-president horen houden. Ik denk dat het voor de Kamer maar ook voor de kijker thuis weinig waarde heeft als ik al die argumenten ga herhalen. In het Catshuis wordt serieus onderhandeld – de inzet is groot – maar inhoudelijk kan ik er niets over zeggen. Ik moet dus refereren aan de opmerking van de minister-president zojuist bij de vorige mondelinge vraag.

De heer **Koolmees** (D66):

Dat stelt mij wederom teleur. Dan heb ik nog twee vragen. Ik herhaal mijn vraag van zojuist. Is de minister bereid om akkoord te gaan met een pakket dat niet aan de Europese afspraken voldoet? Mijn tweede vraag luidt als volgt. Als de minister van Financiën aanschuift in het Catshuis, kan hij dan zijn collega's een beetje achter de broek zitten om snel tot een akkoord te komen?

Minister **De Jager**:

Die laatste vraag gaat te veel over het Catshuis. Daar kan ik niets over zeggen. Om de heer Koolmees echter iets minder teleurgesteld te laten zijn – op dat eerste punt had ik hem al helemaal gerustgesteld – zal ik hem een beetje tegemoetkomen. Ik heb er nooit een misverstand over laten bestaan dat ik vind dat de Europese regels gehandhaafd moeten worden, ook door Nederland, net als door alle andere landen in Europa.

De Jager

De heer **Pechtold** (D66):

Als de minister van Financiën stelt dat de Europese regels gehandhaafd moeten worden, is dat in ieder geval helderder dan het antwoord van zojuist van de minister-president. Een van die regels is dat 30 april het huiswerk af moet zijn. Staat deze minister van Financiën voor de afspraak dat wij op 30 april een pakket hebben dat niet alleen naar de Kamer kan, maar ook naar degene die ons controleert?

Minister De Jager:

Dan begint het toch die herhaling van zetten te worden die de heer Pechtold al met de minister-president heeft gehad in dat debat. Ik ben het helemaal eens met datgene wat ik de minister-president toen heb horen zeggen; ik zat erbij. Wij moeten ons inderdaad aan de Europese regels houden. Over de vraag wat die Europese regels precies voorschrijven in welk geval, kun je weer op microniveau debatteren. Ik vind dat de minister-president duidelijk heeft aangegeven dat er een serieuze inzet is. Overigens is dat niet zozeer vanwege Europa, want wij moeten daaraan voldoen. Ook voor Nederland is het essentieel dat wij deze problemen serieus nemen en dat wij ingrijpen en met pakketten kunnen komen. Om de kans daarop te vergroten, is het verstandig om de broedende kip nog even niet te storen.

De voorzitter:

Dank u wel.